

SVALEBOSKOGENS FÖRSKOLA

EXAMENSARBETE CHALMERS ARKITEKTUR
FANNY SERNHEDE

SVALEBOSKOGENS FÖRSKOLA

EXAMENSARBETE - FANNY SERNHEDE
Göteborg 2011

CHALMERS

CHALMERS TEKNISKA HÖGSKOLA SEKTIONEN FÖR ARKITEKTUR MPARC

modell 1:400

modell 1:400

ABSTRACT

The starting point for this master thesis project was articles in the daily newspaper about the lack of day care centers in most Gothenburg. The paper Göteborgs-Posten wrote in January 2011 a headline "*As much space for play as a pig*" and clarified the deficient spaces for day care. The article also told about long waiting to get room at a day care center in the area. The municipality are aiming for space for 6300 more children till year 2015-2016. The idea of this project is to show what one of the new day care centers in Gothenburg could be like.

The project is situated in an area called Majorna. A residential area with many families in the outskirts of the city center of Gothenburg. The specific site is located on the boarder between forest and urban area, in a northern slope with big oak and birch trees.

The building concept is formed by the site conditions. The aim is to create a playful building for children, inspired by Reggio Emilia pedagogics and in close contact with the surrounding nature.

vy från gården i söder

*examensarbete av Fanny Sernhede
fanny.sernhede@gmail.com*

*Chalmers Tekniska Högskola
sektionen för arkitektur MPARC*

*Göteborg 2011 05 24
examinator: professor Morten Lund*

INNEHÅLL

INLEDNING	11
FÖRSKOLAN	12
historik	
bestämmelser	
pedagogik	
studiebesök	
OMRÅDET	23
planförslag Lilienberg	
platsens förutsättningar	
situationsplan 1:1000	
KONCEPT	32
PROGRAM	34
RITNINGAR 1:200	36
plan	
sektioner	
fasader	
BARNS SKALA	46
SEKTION 1:50	48
KONSTRUKTION	52
DETALJER 1:20	54
vägg möter tak	
taknock	
PROCESS	58
SAMMANFATTNING	61
EXAMINATOR/HANDLEDARE	62
KÄLLOR/REFERENSER	63

10

INLEDNING

Idag råder stor brist på förskoleplatser i Kungsladugård, ett område i Göteborg där många barnfamiljer bor. Samma situation återfinns i flera andra delar av Göteborg och svenska städer. Orsaken är dels att allt fler barnfamiljer väljer att stanna i stan och dels att fler familjer än tidigare skaffar ett tredje barn.

Dagstidningen Göteborgs-Posten skrev i januari 2011 som huvudrubrik på förstasidan *"Lika stor lektyta som en gris"* och förklarade hur trångt det är på många förskolor i Kungsladugård. Artikeln handlade också om den långa väntan för att få en förskoleplats. Kommunalrådet Robert Hammarstrand har uttalat sig i frågan och sagt att pengar inte är problemet när det gäller att få fram fler förskoleplatser, det handlar snarare om att hitta lämplig mark att bygga på.

Till år 2015-2016 planeras drygt 6000 nya förskoleplatser i Göteborgs kommun. Oklart är var många av de nya förskolorna ska placeras. I Kungsladugård har man tidigare byggt förskolor på exempelvis skolgårdar och i befintliga byggnader, i många fall bristfälliga miljöer för barn.

Det här projektet är ett förslag till en ny förskola i Kungsladugård. Målet är att gestalta en lekfull byggnad för barn i nära kontakt med omgivande natur. Platsen för förskolan är en norrsluttning med stora ekar i utkanten av skogspartiet Svaleboskogen. Byggnadens koncept har sin utgångspunkt i platsens förutsättningar, terrängen och de stora träden. Reggio Emilia pedagogiken har i hög grad inspirerat utformningen av förskolan.

HISTORISK ÖVERBLICK - DEN SVENSKA FÖRSKOLANS UTVECKLING

1854 - första barnkrubban, Stockholm 1887 - första arbetsstugan, Stockholm, föregångare till fritidshem 1896 - privata barnträdgårdar (kindergarten), Stockholm 1904 - folkbarnträdgårdar, Norrköping, för arbetarbarn 1935- Alva Myrdal presenterar daghemsmodellen i boken *Stadsbarn* 1943 - statsbidrag till förskolor och barnkrubbor 1944 - barnkrubbor blir daghem 1975 - förskola till alla 6-åringar - ett kommunalt ansvar 1991 - rätt till bidrag för personaldrivna daghem 1995 - rätt till barnsomsorg från ett års ålder 1988 - allmän förskola för 4- och 5-åringar 2006 - friskolor och fritidshem får etableringsfrihet 2010 - allmän förskola för 3-åringar

Barnkrubba i Annedal, Göteborg

FÖRSKOLAN IDAG

Utformingen av dagens förskolor bygger till stor del på de ekonomiska förutsättningar, regelverk och pedagogiska tankar som finns i Sverige och i var förskolas personalgrupp.

Kungsladugård tillhör den stadsdelsnämnden SDN Majorna-Linné. Stadsdelsnämnden har vissa riktlinjer då de bygger nya förskolor. Bland annat anger man att minsta antalet avdelningar är tre stycken per nybyggd förskola. Det anges också att det med fyra eller fler avdelningar finns möjlighet att ha ett eget kök.

Det svenska Skolverket rekommenderar som mest 15 barn per avdelning. Det är vanligt att grupperna på landets förskolor är något större än så, ofta 18 eller ibland ännu fler barn per avdelning.

Efter att ha tagit del av dessa kriterier har examensarbetets omfattning bestämts.

SVALEBOSKOGENS FÖRSKOLA:

4 AVDELNINGAR x 15-18 BARN = tot 60-72 BARN

3 PEDAGOGER/AVDELNING = tot 12 PEDAGOGER

+ 1 KOCK

+ 1 FÖRESTÅNDARE

alster av barnen på förskolan Ugglan i Alby

PEDAGOGIK REGGIO EMILIA

Läroplanen för den svenska förskolan är inspirerad av Reggio Emilia filosofin. En pedagogisk filosofi som har sitt ursprung i staden Reggio Emilia i norra Italiens efterkrigstid. Det här projektet har i hög grad formats av Reggio Emilia filosofins rumsliga idéer. De kan sammanfattas i nedanstående punkter:

Förskolan i samhället

Förskolan ska ha kontakt med samhället och byggnaden ska vara möjlig att använda även utanför skoltid. Exempel på andra aktiviteter är lärarmöten, föräldramöten, fester, evenemang och grannskapsaktiviteter.

Relationen mellan inne och ute

Förskolan ska vara en plats där det som händer utanför kan upplevas. Från att det regnar eller blir mörkt till att våren kommer. Mellanzoner kan vara terasser och olika ytor under skärmtak. Andra platser är atriumgårdar, täckta eller öppna med ytor för plantering. Utomhus finns kullar, stigar, träd och stenar istället för en artificiell utemiljö. En gemensam entré till området välkomnar de besökande.

Horisontalitet

En förskola i ett plan visar att man inte vill skapa hierarkier mellan olika ytor i byggnaden. Serviceytor, barnens arbetsytor, de vuxnas arbetsytor, hemvister och kontor är alla lika viktiga delar av förskolan.

Torget

Torget, piazzan, är en stor central yta mot vilken de andra utrymmena vänder sig. Torget har samma roll i förskolan som torget i en stad. Där samlas man, interagerar och berättelser förmedlas. Torget minskar behovet av korridorer. Detta är ett pedagogiskt val då man undviker ytor för distribution och kommunikation som traditionellt har använts som ett sätt att kontrollera och ordna barnen.

Ateljéer

Ateljéen är ett särskilt rum för det kreativa arbetet. Här sker också experiment och utforskande av olika materiel. I ateljéen jobbar ateljeristan (den person som är ansvarig för det kreativa arbetet) med att stödja och dokumentera barnens kreativa process och lärande.

Kommunikation

Ett dokumentationsrum ger ateljeristan möjlighet att dokumentera och sammanställa barns arbete. Väggarna inne i förskolan visar upp det barnen gör. Miljön ska reflektera det som händer på förskolan.

gården

ateljé

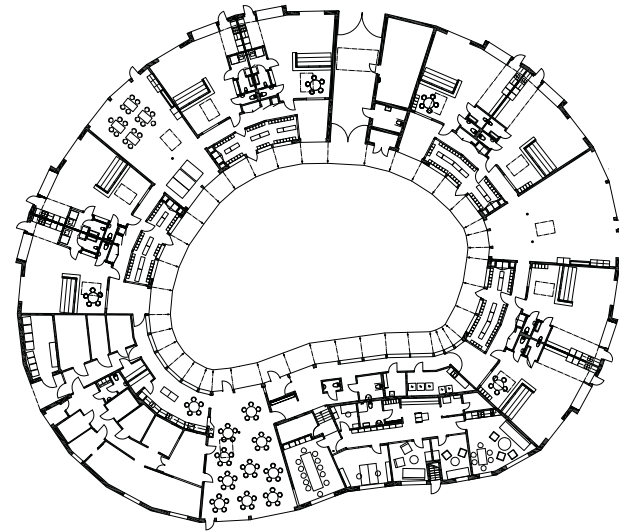

den gemensamma matsalen

ateljé

FÖRSKOLOR IDAG
STUDIEBESÖK PÅ TRE NYBYGGDA
REGGIO EMILIA INSPIRERADE FÖRSKOLOR

FÖRSKOLAN UGGLAN, ALBY
3dO ARKITEKTER

Störst av de tre besökta exemplen är Ugglan från 2008-2009 med sina åtta avdelningar och generösa ateljéer och personalytor. Bruttoarean är 2500 kvm och förskolan har också mest yta/barn. Planen är en cirkelform som fått sig en inbuktning för att ge plats åt en intilliggande kulle. Inuti den cirkelformade byggnaden finns *arenan*, en helt omsluten atriumgård varifrån alla entréer nås. En entré är till för de besökande och leder direkt till personalutrymmena och matsalen.

På varje avdelning finns tre pedagoger och upp till 25 barn, på småbarnsavdelningarna lite färre, ungefär 16 barn. Två hemvister delar entré och kapprum, men har egna lekutrymmen som är möjliga att dela av med drapperier för att få en mörk del där barnen kan sova. Fyra avdelningar delar en ateljé, två hemvister på vardera sida. Ateljérummet sträcker sig mellan de båda

fasaderna och rummet är ljust och rymligt, där pågår kreativ verksamhet för fullt. Den invändiga kommunikationen sker genom en korridor mitt i avdelningarna, mellan kapprummen och hemvisterna. Det upplevs inte som något större problem då korridoren har dörrar mot de mer intima rummen, dock störs arbetet i ateljéerna ibland då barn passerar igenom för att gå till matsalen.

På atriumgården, *arenan*, hålls det årliga luciatågen och *arenan* fungerar som en bra samlingspunkt för hela verksamheten. Det finns en inhägnad lektyta runt större delen av byggnaden dit barnen också kan gå. Överblickbarheten är kanske inte den bästa, men planen ger en variation av platser utomhus, vissa mer trygga och ombonade, andra som passar de äventyrlustna barnen bättre.

trappan upp till huvudentrén och den gemensamma ateljéen på hörnet

hemvist med spegel på väggen

den gemensamma matsalen

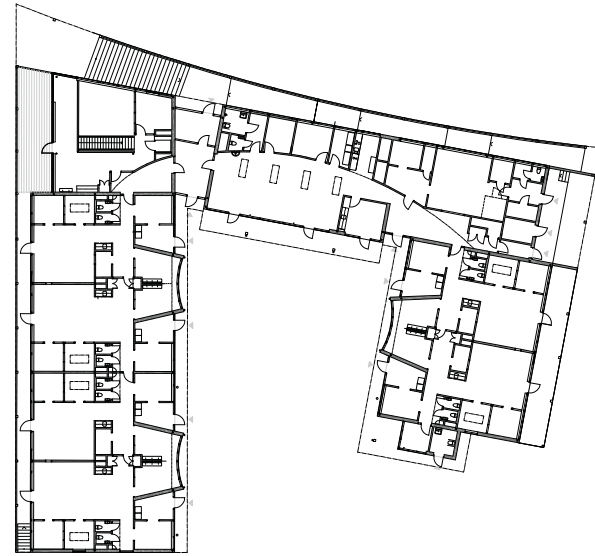
låga fönster mellan olika delar av hemvisten

FÖRSKOLAN NOVA, TULLINGE, BOTKYRKA BJURSTRÖM & BRODIN ARKITEKTER

Förskolan Nova stod klar 2009 och skulle bli en mötesplats för det nybyggda området. Byggnadens huvudentré nås från en generös trappan i södra hörnet. Personalen säger att huvudentrén är uppskattad, nya besökare känner sig välkomna.

Planen är en knäckt U-form och omsluter gården. En gemensam matsal är placerad mitt i U:et och vänder sig mot innergården. Matsalen är den samlande punkten och det utrymme som kan motsvara Reggio Emilia pedagogikens "piazza" eller torg. Barn från olika avdelningar möts i matsalen som rymmer runt 30 barn.

Alla hemvister har egna ingångar från gården. Det är 15 barn i varje hemvist och totalt sex hemvister. Ute på varje hemvists taktäckta balkong sover de mindre barnen i sina vagnar. Varje hemvist har ett större rum och två mindre, utöver det varsin liten ateljé med vask. En större ateljé i två plan kan användas av alla barngrupperna, men upplevs svår att använda med

sin krokiga rumsform och två plan. Personalen tycker att ateljéerna och materielen borde finnas mer centralt för att uppmuntra barnen att använda dem. Mellan rummen inom en hemvist finns låga glaspartier, 0,5-1 meter höga. De är till för barnen att upptäcka och inspireras av andra barns aktiviteter. Det saknas rum som kan mörkläggas och där barnen kan experimentera med ljus, barnen använder ofta ljusbord, speglar och lampor. Lugnet och koncentrationen i hemvisterna störs av att den inre kommunikationen (mellan hemvister och till de allmänna utrymmena) går genom hemvisterna. Barnen har svårt att fokusera på det de utforskar när andra barngrupper plötsligt springer förbi. Fler undersökande element hade också uppskattats, på gården skulle det till exempel kunna finnas möjligheter att bygga istaller för att gunga.

De flesta ur personalen och många föräldrar tycks vara nöjda med förskolan. Kontakten med gården och terrasserna gör det till en öppen byggnad i nära kontakt med naturen.

förskolan från entrésidan

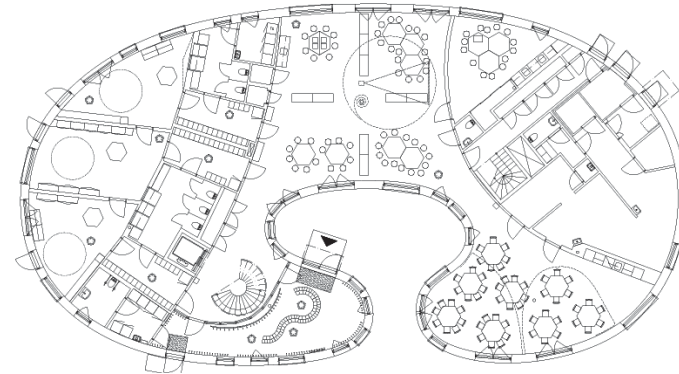
den gemensamma matsalen

öppningsbart fönster med raster utanför

allmän yta med plats för skådespel

PALETTEN, HÄGERSTEN THAM VIDEGÅRD ARKITEKTER

Förskolan Paletten ligger i det gamla LM Ericsson området vid Telefonplan i Stockholm. Baksidan och gården vetter mot en sluttning och ett mindre grönområde med stora tallar. Planformen liknar en målarpalett och man når huvudingången från det rumslighet som bildas i palettens mitt.

Personalen säger att barnen är stolta över sin förskola. Barnen säger att det inte är något "vanligt" hus. Det är det kanske inte heller, varken i plan eller färg- och fönstersättning. Det finns sex hemvister fördelade på två plan, tre avdelningar med äldre barn på övre plan och tre med yngre barn på markplan.

Det är 15-18 barn och tre pedagoger per avdelning, förhållandevis små grupper. Paletten är den förskola av de tre exemplen med minst kvadratmeter per avdelning, den totala ytan är 1200 kvm. Personalen ser inga problem i att byggnaden är i två plan och säger att barnen snabbt lärt sig att påklädda gå upp och ned i spiraltrappan som binder samman de två nivåerna.

Det finns inre kapprum intill hemvistrummen utöver det gemensamma kapprum som nås från huvudentréen. Kapprummet i entrén ser personalen som det enda större problemet i byggnaden. Det är för litet och har för få krokar och sittplatser. För att nå hemvisterna går man genom den egna kapprums- och skötrumsdelen och når hemvisten. Hemvisterna är små, mörka rum utan räta vinklar. De används inte som hemvister utan har istället fått olika teman som *lägenheten*, *rörelserummet* och *ateljén*. Barnen har alltså inga egna hemvister där de "hör hemma".

Exteriört är byggnaden klädd med 50 mm tunn, gulmålad träpanel. Där fönstren är öppningsbara går delar av panelen förbi öppningen och bildar ett raster. Personalen uppskattar att det inte finns någon risk att barn trillar ut.

OMRÅDET

Kungsladugård

Kungsladugård är en del av stadsdelen Majorna-Linné och ett populärt bostadsområde i utkanten av centrala Göteborg. Där bor många barnfamiljer. Byggnadsbeståndet består till största del av trevåningshus i trä och tegel från början av 1900-talet, de så kallade landshövdingehusen. Undantagen finns främst på Majornas höjder där hus från mestadels 50- och 60-talet, men även 00-talet, breder ut sig. De flesta bostadshusen är flerfamiljshus, men finns också en del radhus och friliggande villor i området.

Svaleboskogen

Svaleboskogen är ett litet skogsområde mellan Västra Kyrkogården i väster och ett villaområde i Kungsladugård i öster och Högsbo i söder. Norr om Svaleboskogen finns närmst en lekplats och en grusplan och längre norrut breder Kungsladugårds flerbostadshusområde ut sig mot Mariaplan.

Förskolan placeras i den nordligaste delen av Svaleboskogen, mellan träden, nära den mindre väg som delar av skogen från

lekplatsen. Marken på platsen sluttar mot norr med en lutning på ungefär 1:10. Svaleboskogen består till stor del av lövträd, främst ekar, men också en del björk och sälg. Träden är höga, många av ekarna uppmot 25-30 meter. Svaleboskogen är stor nog för att placera en förskola i dess utkant och ändå behålla skogens karaktär och funktion.

I ett planförslag från 1920 föreslog Albert Lilienberg en publik byggnad på platsen. Planerna ändrades senare och det byggdes aldrig något hus just där.

I närheten av platsen finns Kungsladugårdsskolan. Om behovet av förskolor skulle minska skulle den föreslagna byggnaden kunna användas som skola för mindre barn eller lokal för fritidsaktiviteter. Andra kvaliteter är den intilliggande lekplatsen och bollplanen samt närheten till en spårvagnshållplats. Området är lugnt, mycket lite trafik passerar på de närmsta gatorna.

flygfoto över del av Kungsladugård med den föreslagna platsen

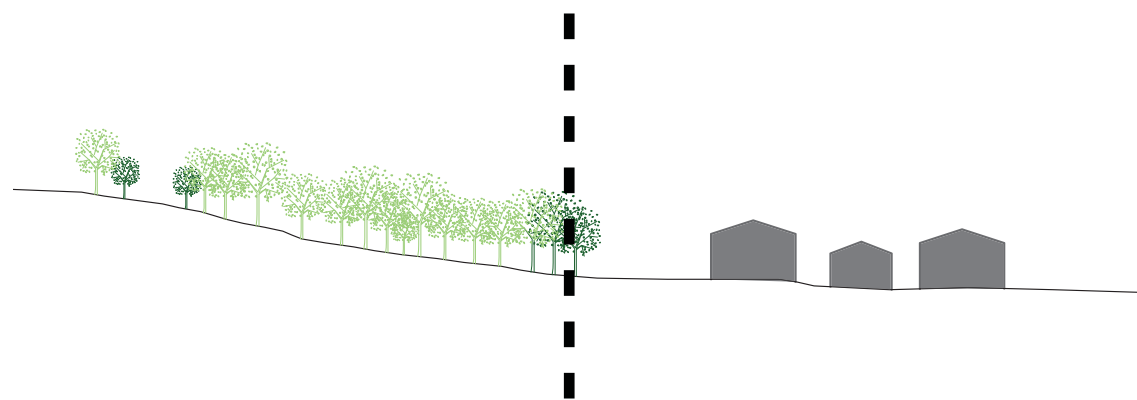
planförslag av Albert Lilienberg 1920

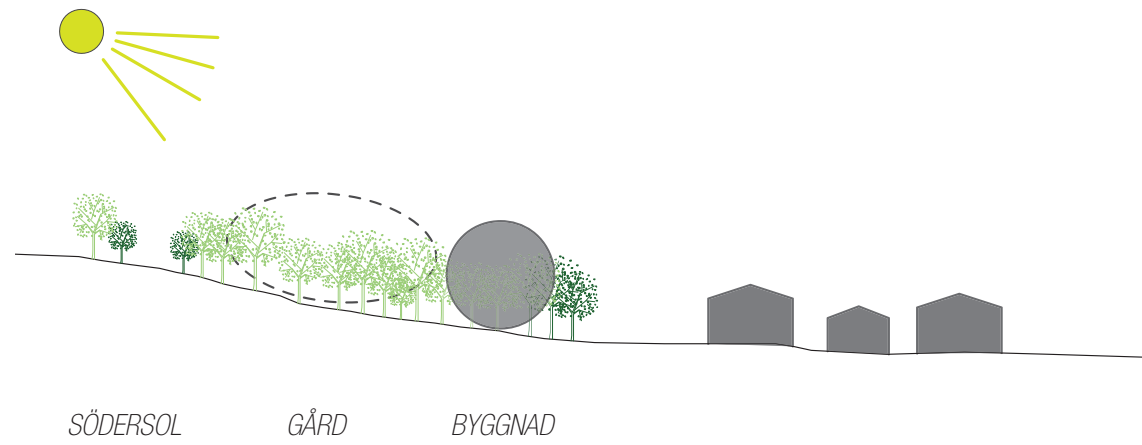
januari

maj

på gränsen mellan byggt och natur

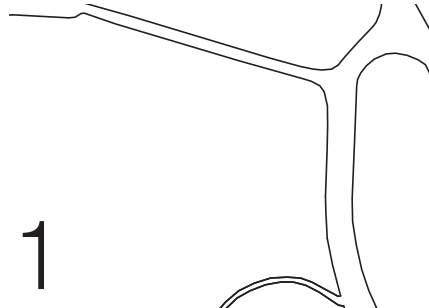
orientering

SITUATIONSPLAN 1:1000

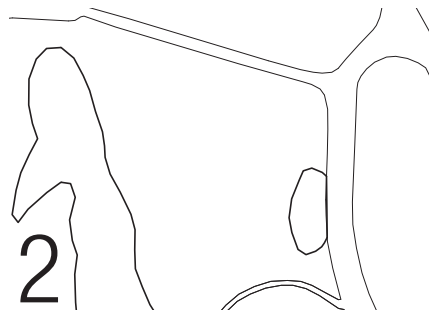

PLATSENS FÖRUTSÄTTNINGAR

1

vägar och stigar

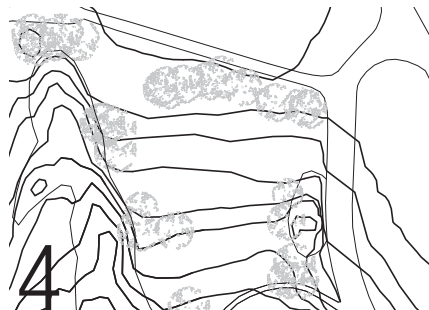
2

berg i dagen

3

ekar och björkar

4

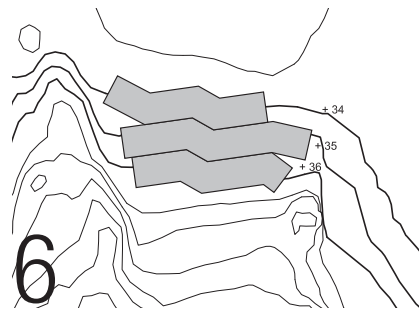
höjdkurvor (1 meterskurvor)

KONCEPT

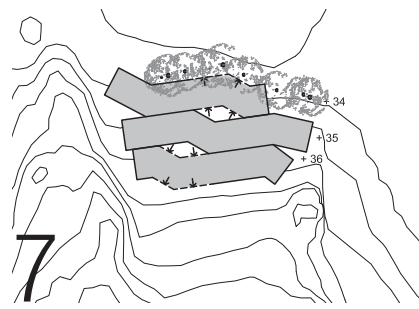
5

tre volymer följer var sin höjdkurva

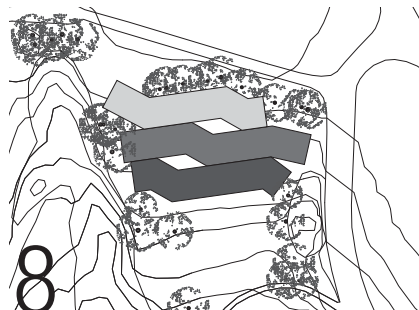
6

förenklade volymer

7

justerade volymer, två atrium bildas

8

tre volymer, var och en följer sin höjdkurva

KONCEPT

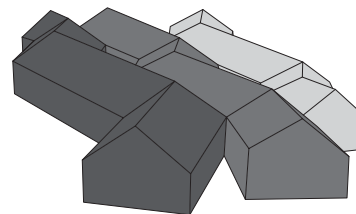
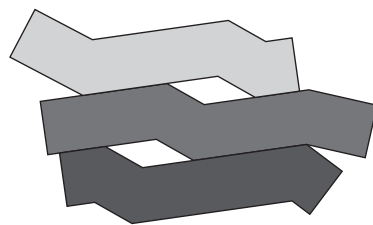
Platsens lutning och höjdkurvornas svängar är utgångspunkter för den oregelbundna formen med tre volymer som slingrar sig fram utmed varsin höjdnivå. Varje del följer sin höjdnivå.

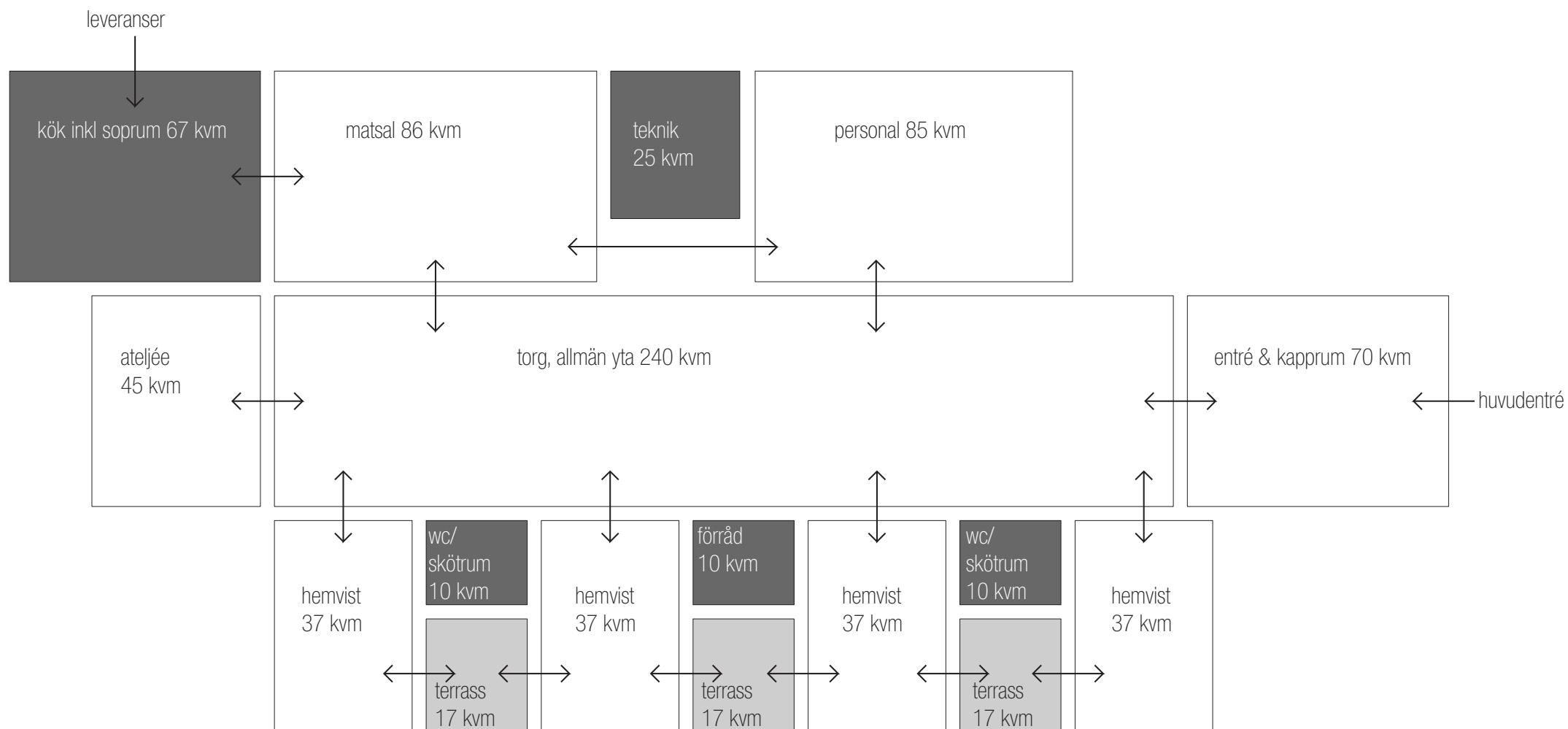
Reflektioner kring vad ett hus innebär för ett barn ledde fram till den typiska husgaveln med sadeltak, som barn så ofta ritar när de ritat hus. Detta blev inspirationen till utformningen av de tre volymernas tvärsnitt och gavlar. Varje del är en typisk husgavel extruderad och riktad efter sin höjdnivås riktningar och svängar.

Med gavelsiluetterna blir byggnadskropparna mer definierade som egna volymer.

För att ta in ljus i den djupa volymen dras huskropparna isär och små atriumgårdar bildas. Träden avgör var byggnadsdelarna avslutas. Byggnaden rättar sig efter platsen.

Målet är att göra en lekfull, småskalig byggnad i en storlek anpassad efter barnen.

PROGRAMYTOR & RUMSSAMBAND 1:200

PROGRAM & ORGANISATION

Reggio Emilia filosofin speglas i programmet och organisationen.

Från den gemensamma entréen och kapprummet når man torget. Torget är det stora öppna rum som ateljéen och matsalen ligger i direkt anslutning till. Från torget nås de andra delarna av byggnaden utan att korridorer behöver användas.

Hemvisterna med sina uteplatser är placerade mot söder och med direkt utgång till gården. Stödfunktioner som toaletter och skötrum finns i anslutning till varje hemvist.

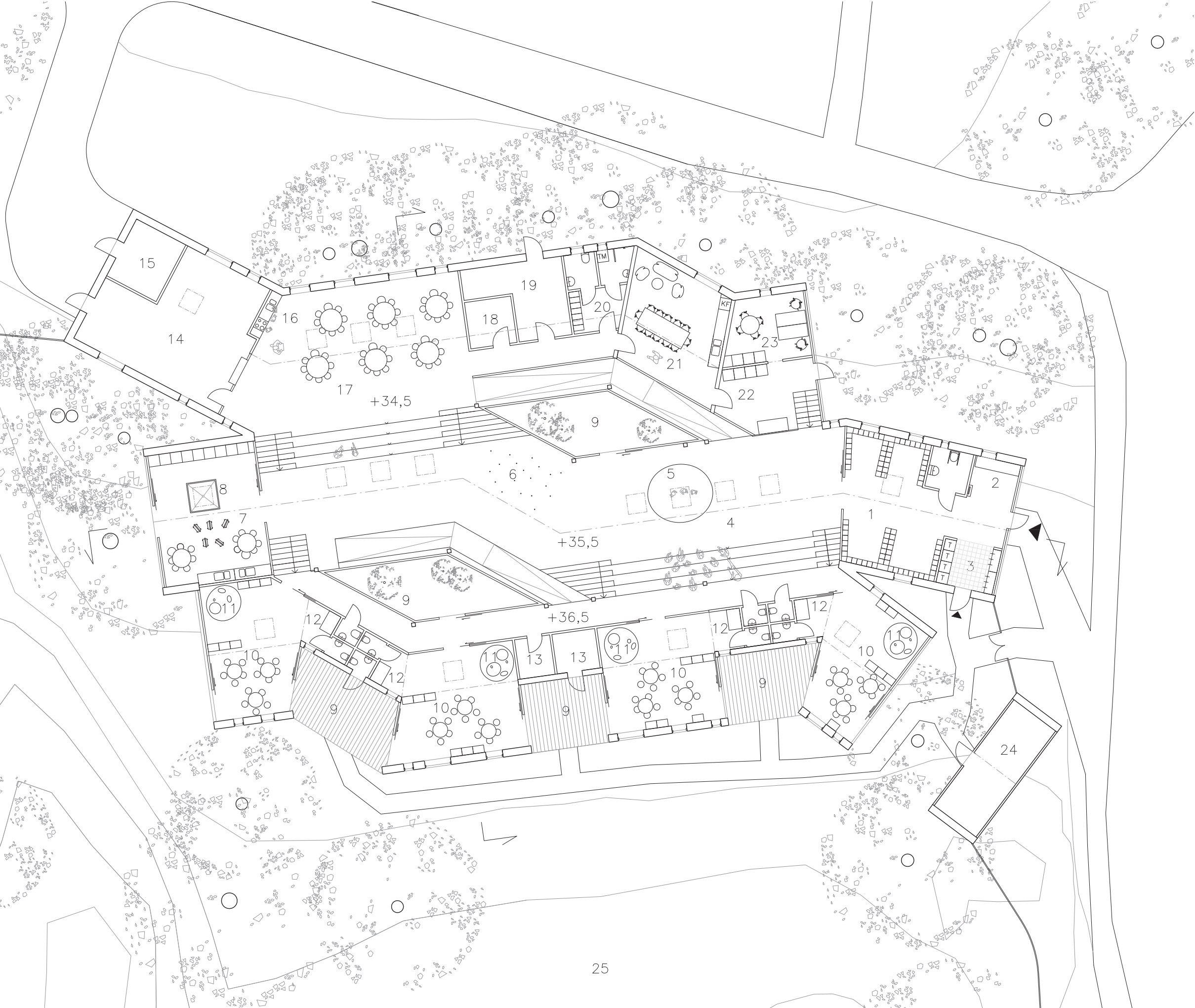
Köket har en egen entré för leveranser och soprummet kan nås direkt utifrån.

HUVUDFUNKTIONER

entré	70 kvm
kapprum	
groventré	
tillgänglig toalett	
torg	240 kvm
scen	
rörelseaktivitetsdel	
ateljé	45 kvm
vattenateljé	
matsal	86 kvm
köksateljé	
personal	85 kvm
personalrum	
dokumentationsrum	
arbetsrum, 2 kontorsplatser	
omklädning, dusch, toalett	
hemvist, 4 st	4x37 kvm
allrum	
skötrum, toalett	

STÖDFUNKTIONER

kök	67 kvm
soprum	
teknik	25 kvm
städrum	6 kvm
förråd	10 kvm
barnvagnsförråd	22 kvm
tot	804 kvm

PLANEN

Byggnaden nås från huvudentréen i väster i byggnadens mittkropp. Huvudentréen består av ett kapprum med olika delar med fack för varje avdelning. Via en groventré i kapprummet når man direkt den gemensamma gården.

Från kapprummet kommer man till byggnadens kärna, torget. Här finns en scen för skådespel och åskådare kan slå sig ned i gradängen som leder upp till den översta volymen en meter högre upp. I andra änden av mittvolymen finns ateljéen med sin uppglasade gavel och direkt utgång ut till naturen utanför.

Tar man trappan vid ateljén ned till den nedersta volymen en meter lägre ner når man matsalen med en köksateljé där barnen kan ta del av matlagningen. Matsalen är placerad i anslutning till köket som har en egen entré för leveranser. I den nedersta kroppen finns också personalens utrymmen.

Den översta, sydligaste kroppen innehåller de fyra hemvisterna. De har alla direkt kontakt med en eller två uteplatser under tak.

Här äts ibland mellanmål och de minsta barnen sover ute i sina vagnar. Från uteplatserna nås den inramade gården i söder. För att öka kontakten med naturen och för att släppa in mer ljus finns två atriumgårdar mellan byggnadskropparna. Här kan barnen gå ut på egen hand då det inte finns möjlighet att vistas på gården.

Det finns många rörelsemöjligheter i byggnaden. En rörelsehindrad person tar sig upp och ned för ramperna, en meter per byggnadsvolym. Andra kan förstås också använda ramperna, eller med hjälp av gradängerna och trapporna röra sig mellan huskropparna. I varje volym är det möjligt att röra sig från ena änden av byggnadskroppen till den andra.

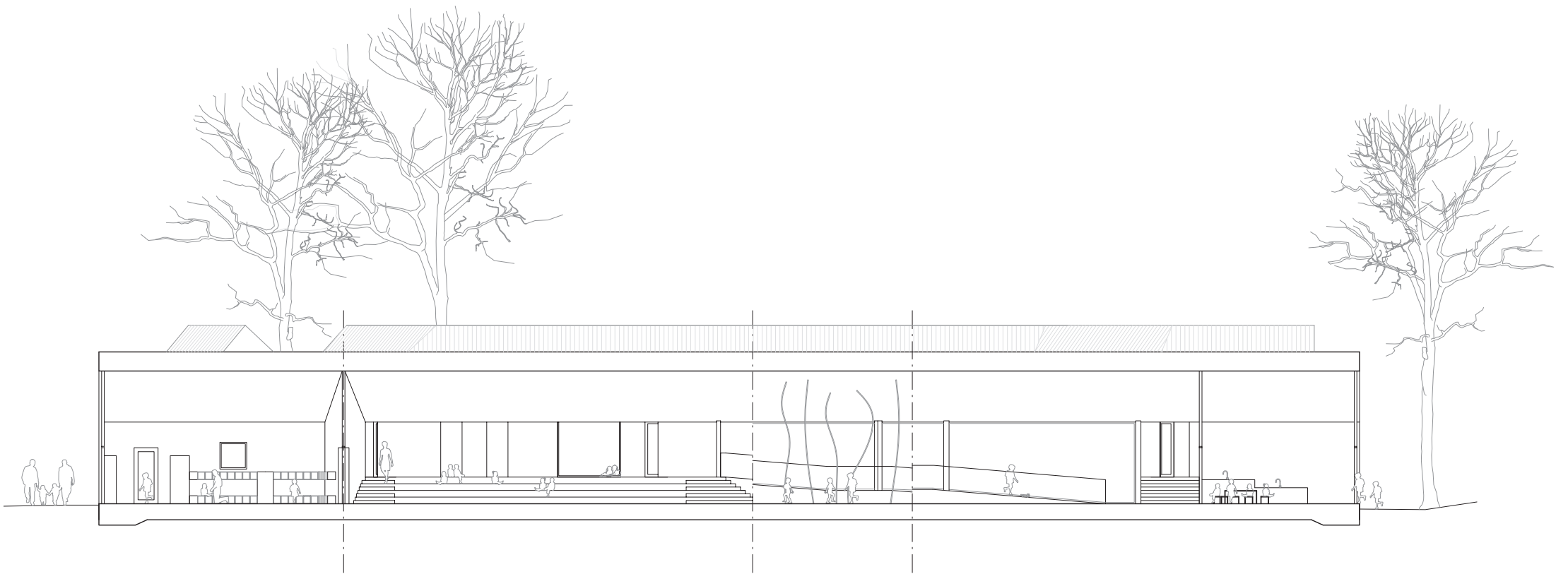
I byggnaden kan man också uppleva ett antal varierade siktlinjer. Personalens möjligheter till överblick är stor då de interiöra väggarna som vänder sig mot torget är delvis uppglasade. Barnen kan se från den egna hemvisten över uteplatsen och in i grannhemvisten och får en känsla av att de är del av en helhet; en del av *en* förskola med fler avdelningar.

PLAN 1:200

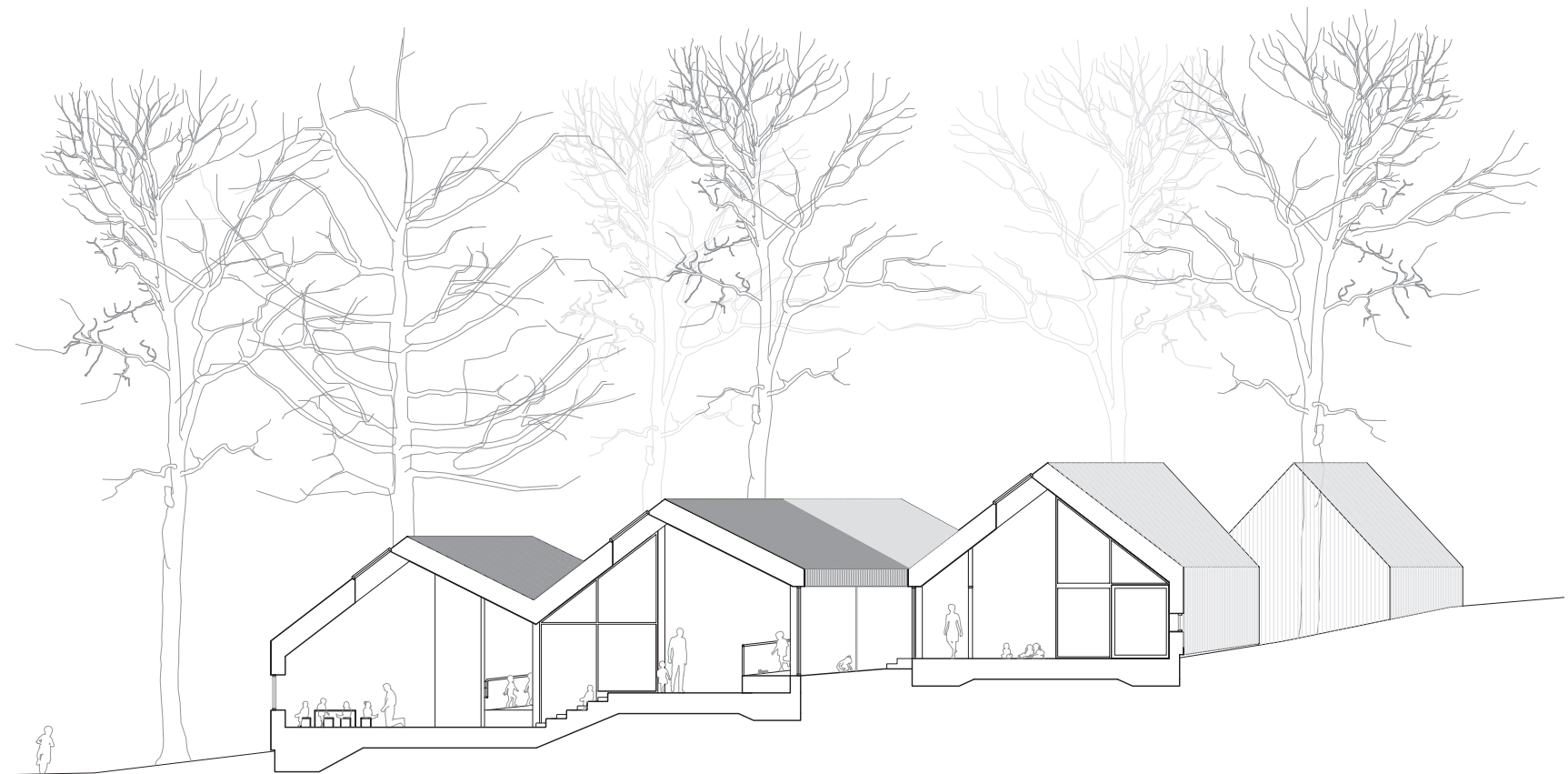
1 kapprum	8 vattenfontän	15 soprum	22 dokumentations rum
2 föräldrarhörna (info etc)	9 terrass	16 köksateljé	23 kontor
3 groventré	10 hemvist	17 matsal	24 barnvagnsförråd
4 torg	11 lugn del	18 städ	25 gård
5 scen	12 skötrum	19 teknik	
6 rörelsedel med lianer	13 förråd	20 omklädningsrum	
7 ateljé	14 kök	21 personal	

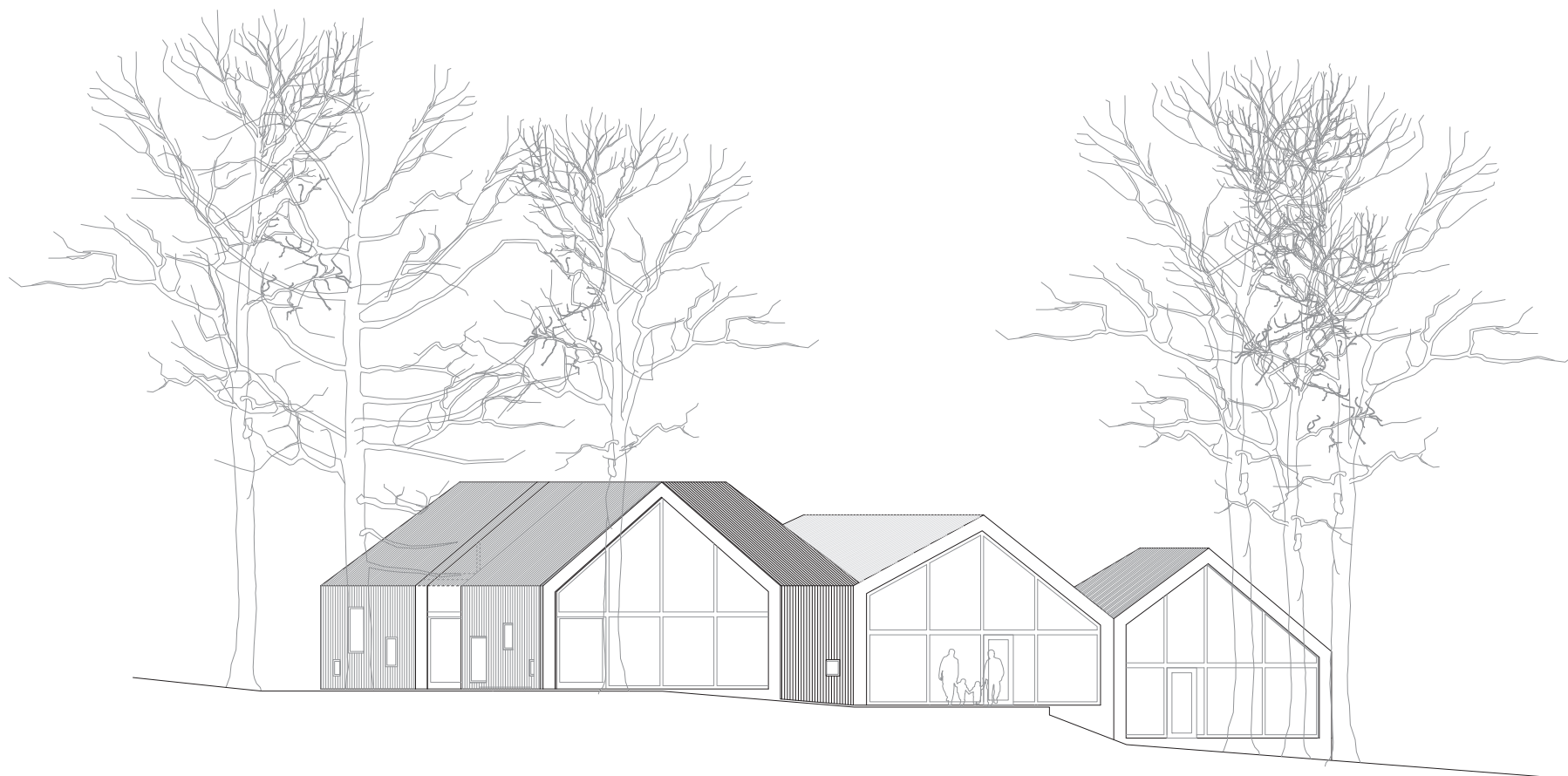
vy från matsalen mot torget

LÄNGDSEKTION 1:200

TVÄRSEKTION 1:200

VÄSTFASAD - ENTRÉ 1:200

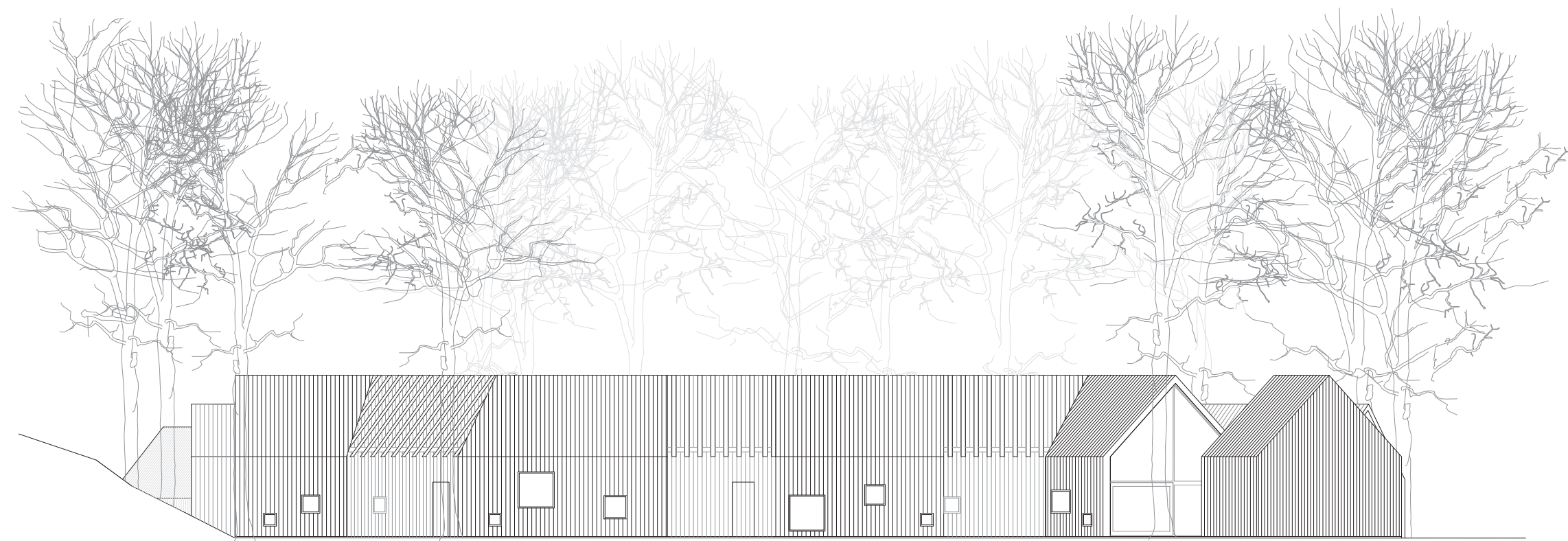
FASADER & MATERIAL

Huset är utvändigt klätt med en tunn, obehandlade träpanel. Både tak och fasadväggar är klädda i trä för en enkel och monolitisk upplevelse av exteriören. Den extruderade gavelsiluetten förtydligas.

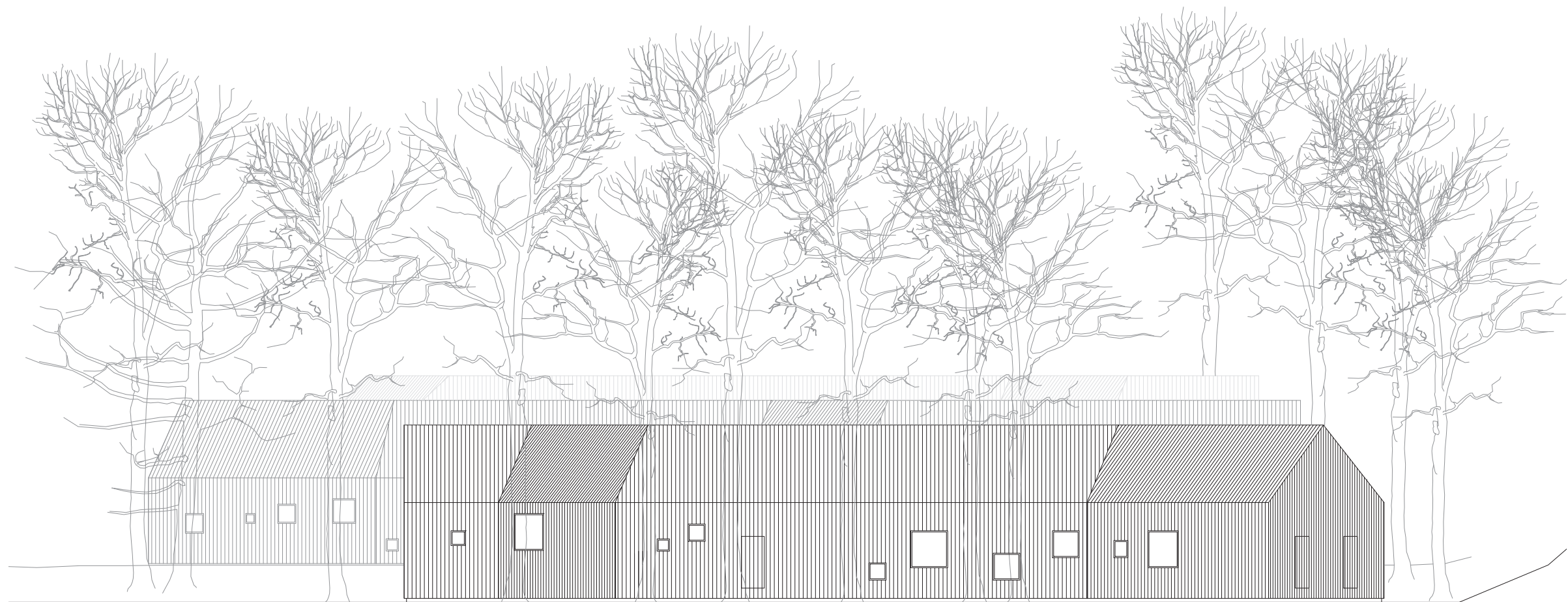
Vattenavrinningen är dold innanför det yttersta skiktet för att behålla det enkla, släta uttrycket. Fönstren näst intill livar

med fasaden av samma anledning. Det ger också djupa fönsternischer inne i huset, utrymmen där barnen får plats att krypa upp och sätta sig.

Invändigt är byggnadens väggar klädda i vitlaserade plywood-skivor. Väggarna är nedtonade och diskreta och barnens teckningar och alster ger dem färg.

SÖDERFASAD 1:200

NORRFASAD 1:200

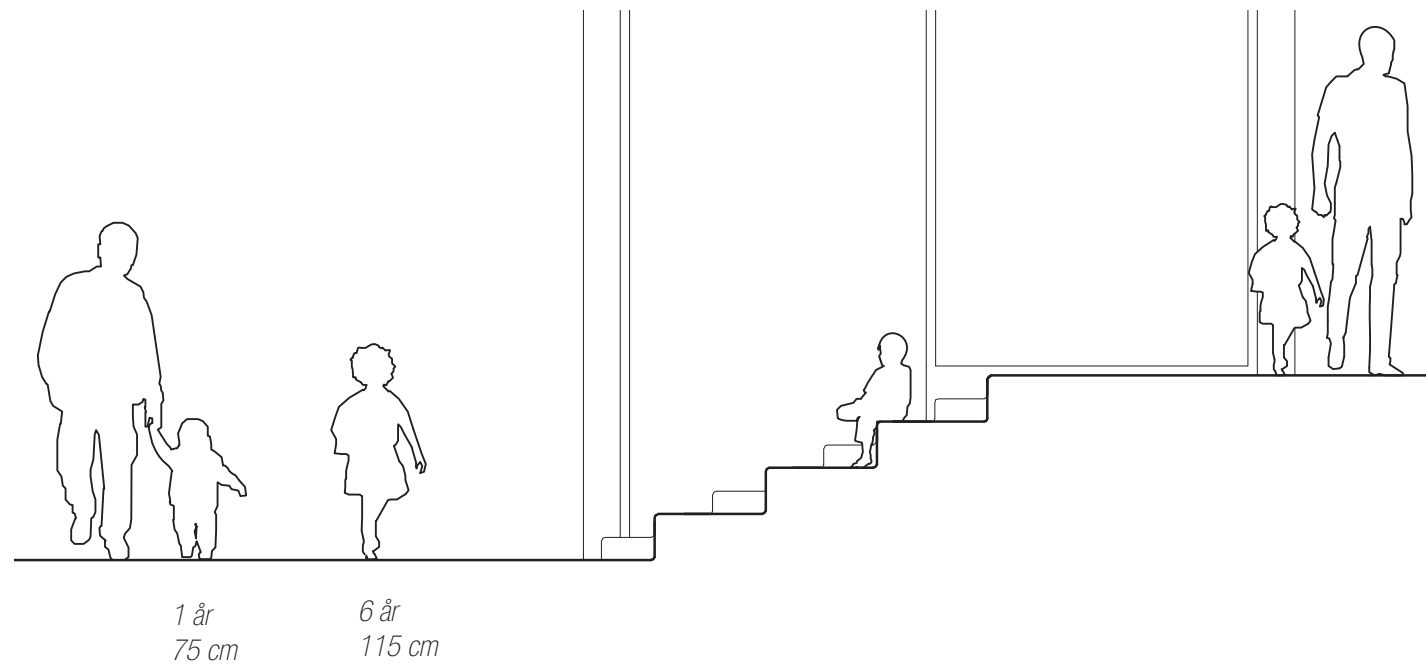

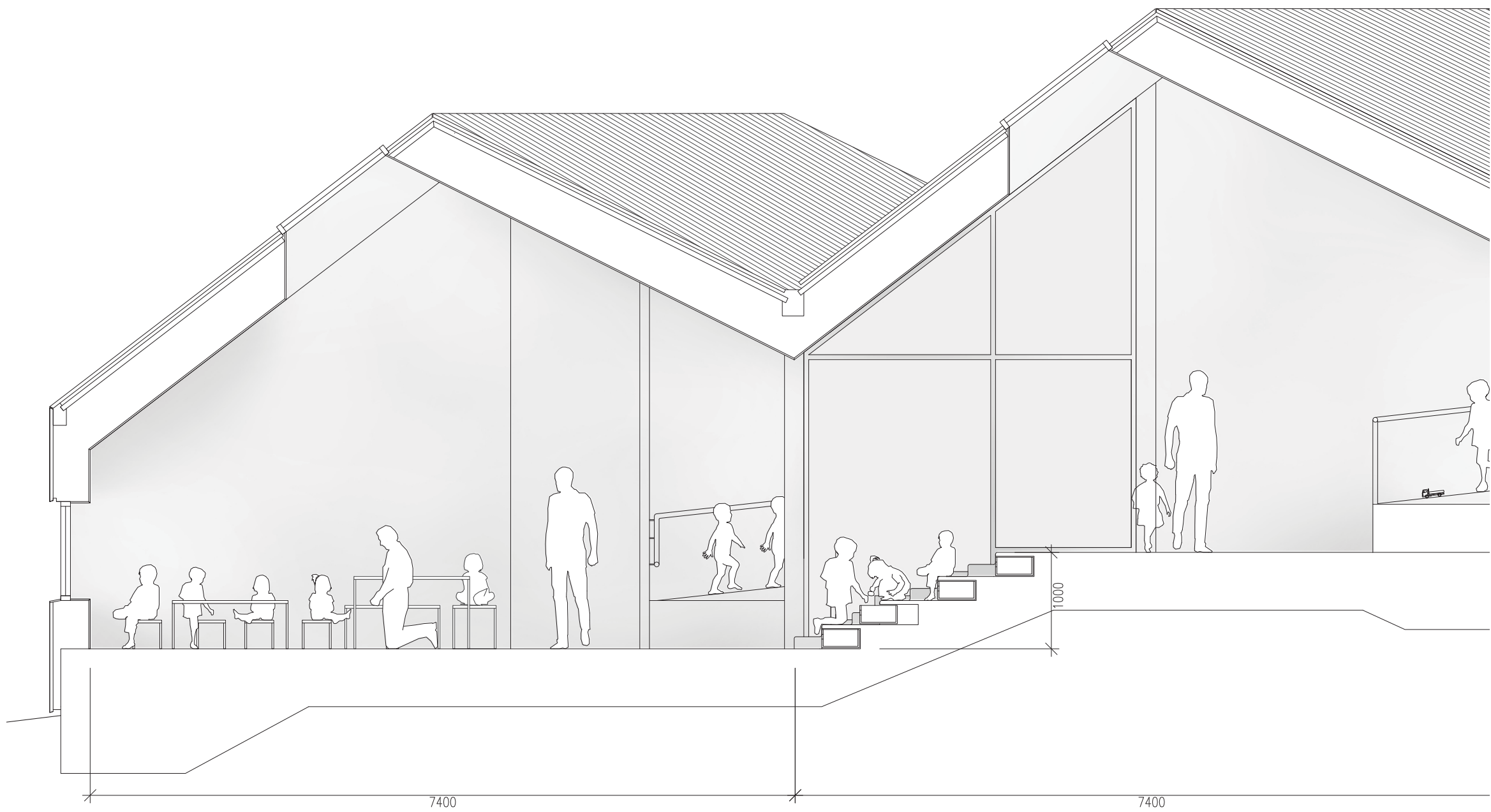
vy från hemvist, två barn sitter i ett lågt fönster

BARNES SKALA

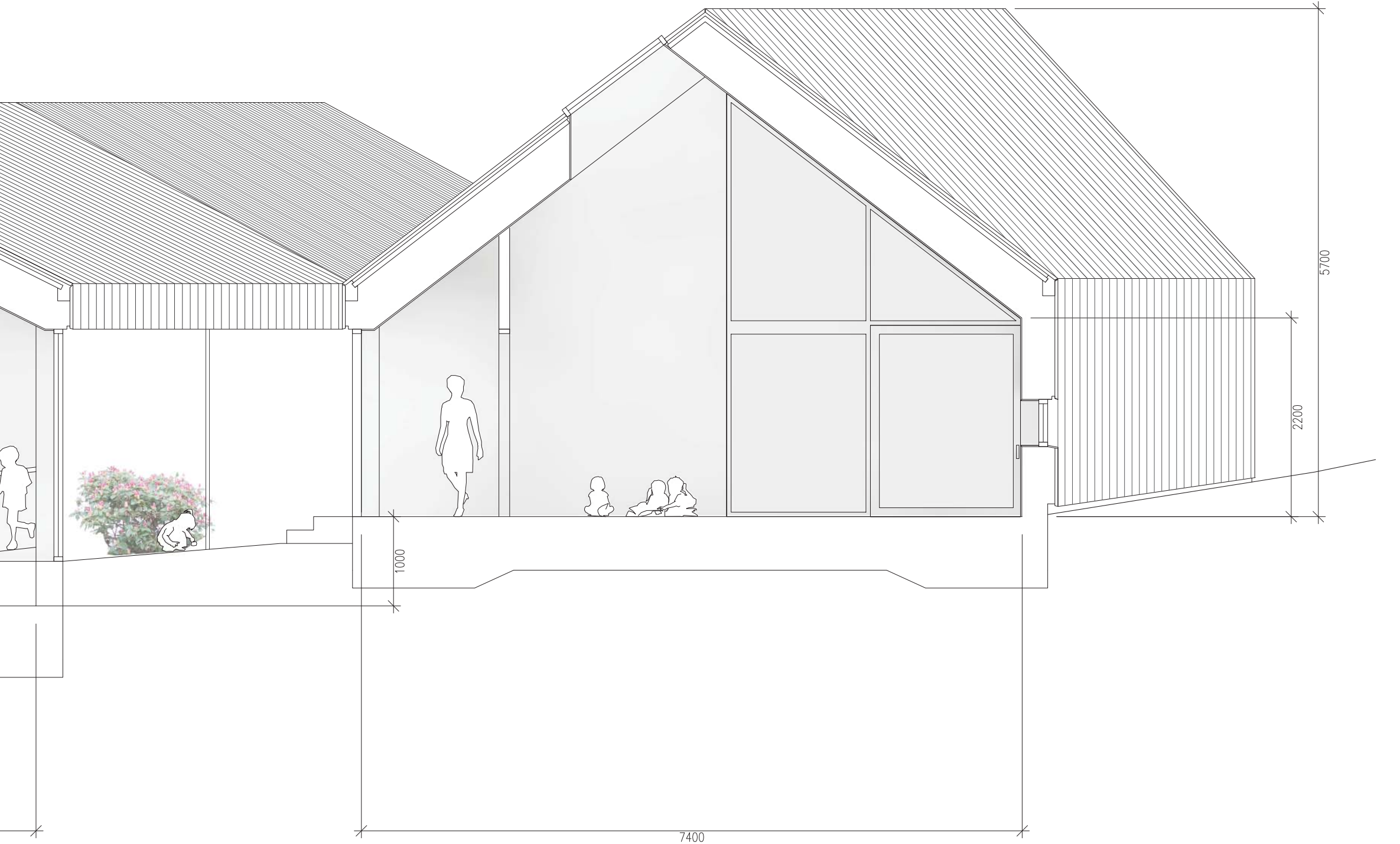
Förskolan är en byggnad främst för barn och projektet har till stor del handlat om hur byggnaden med sina nivåskillnader ska utformas för barnen. Barn har inte bara andra behov utan också en annan skala. Byggnaden tar upp en höjdskillnad på totalt två meter. Skillnaden tas upp på två ställen, en meter åt gången.

Även barnen får då stor möjlighet till visuell kontakt mellan planen. Själva nivåskillnaden, gradängen, trappan och rampen, blir platser att vistas på; en möbel att leka i och en läktare att se framträdanden ifrån.

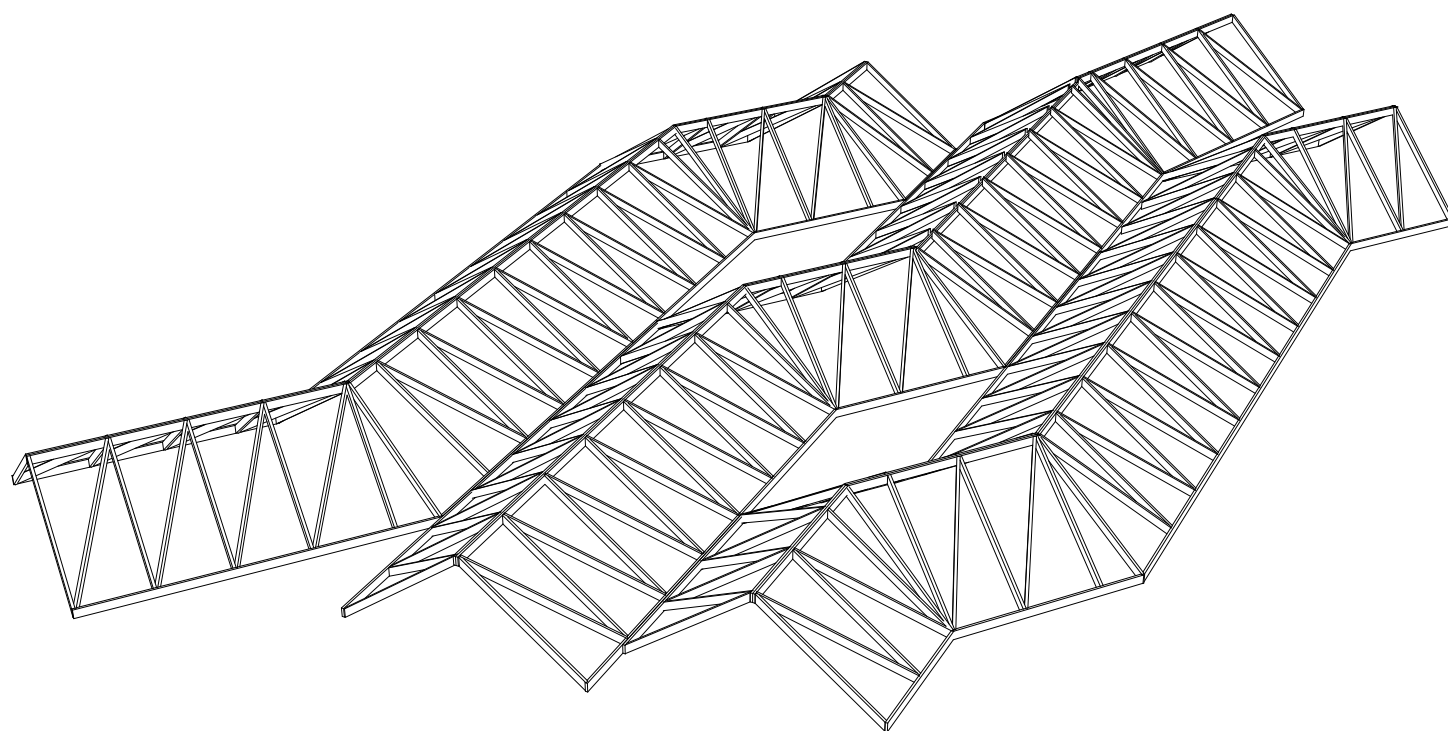

TVÄRSEKTION 1:50

vy mot ateljéen

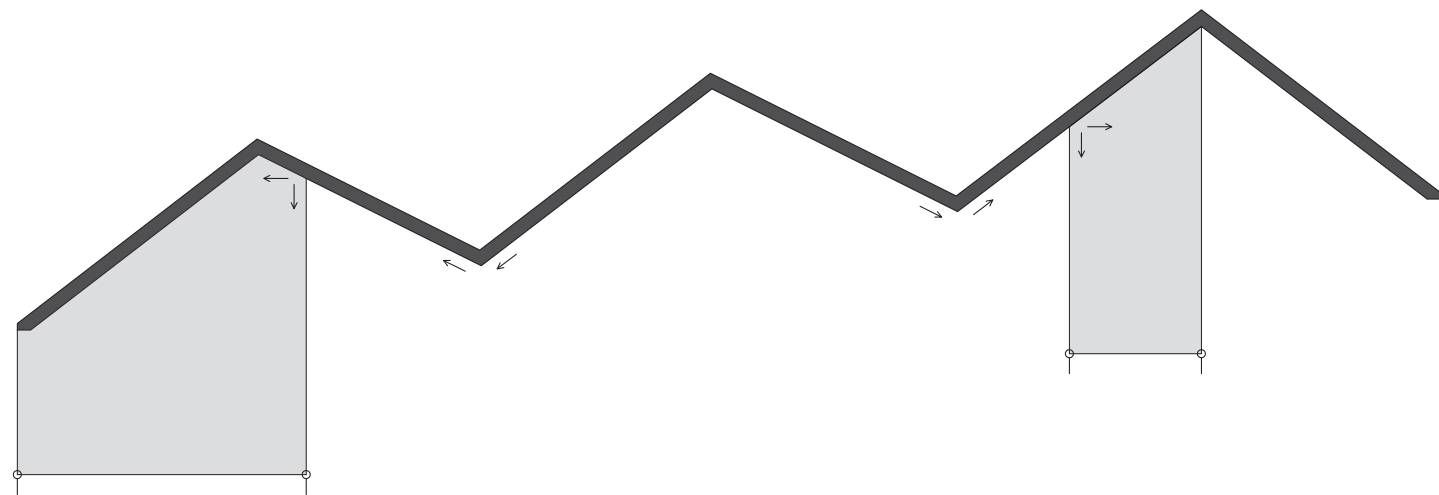

fackverk - illustration av takkonstruktion

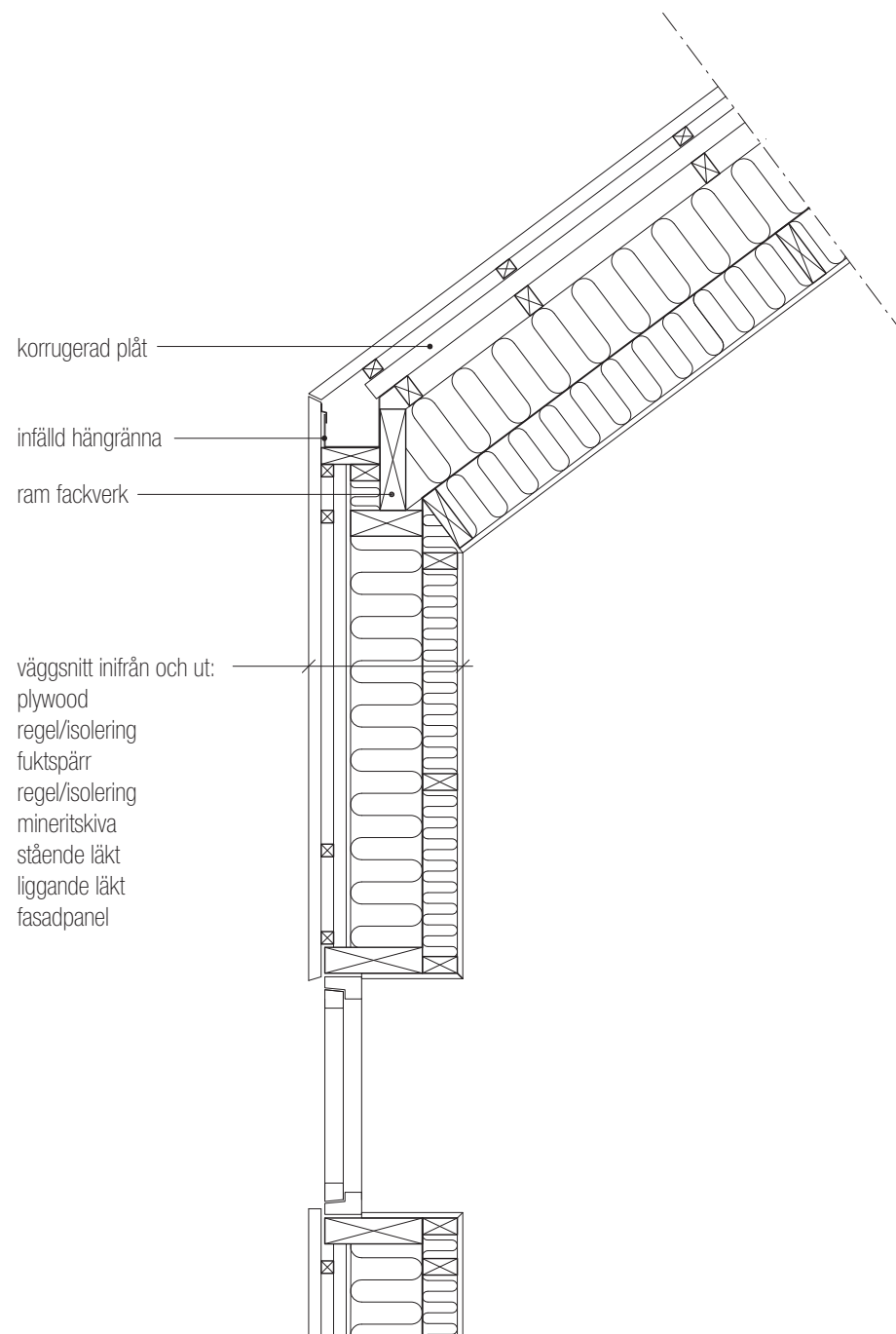
KONSTRUKTION

För att uppnå en takform utan dragstag eller traditionella takstolar är sadeltaket konstruerat av tiltade fackverksbalkar som i plan följer volymernas olika riktningar. Stora spännvidder blir på så vis möjliga och antalet pelare få.

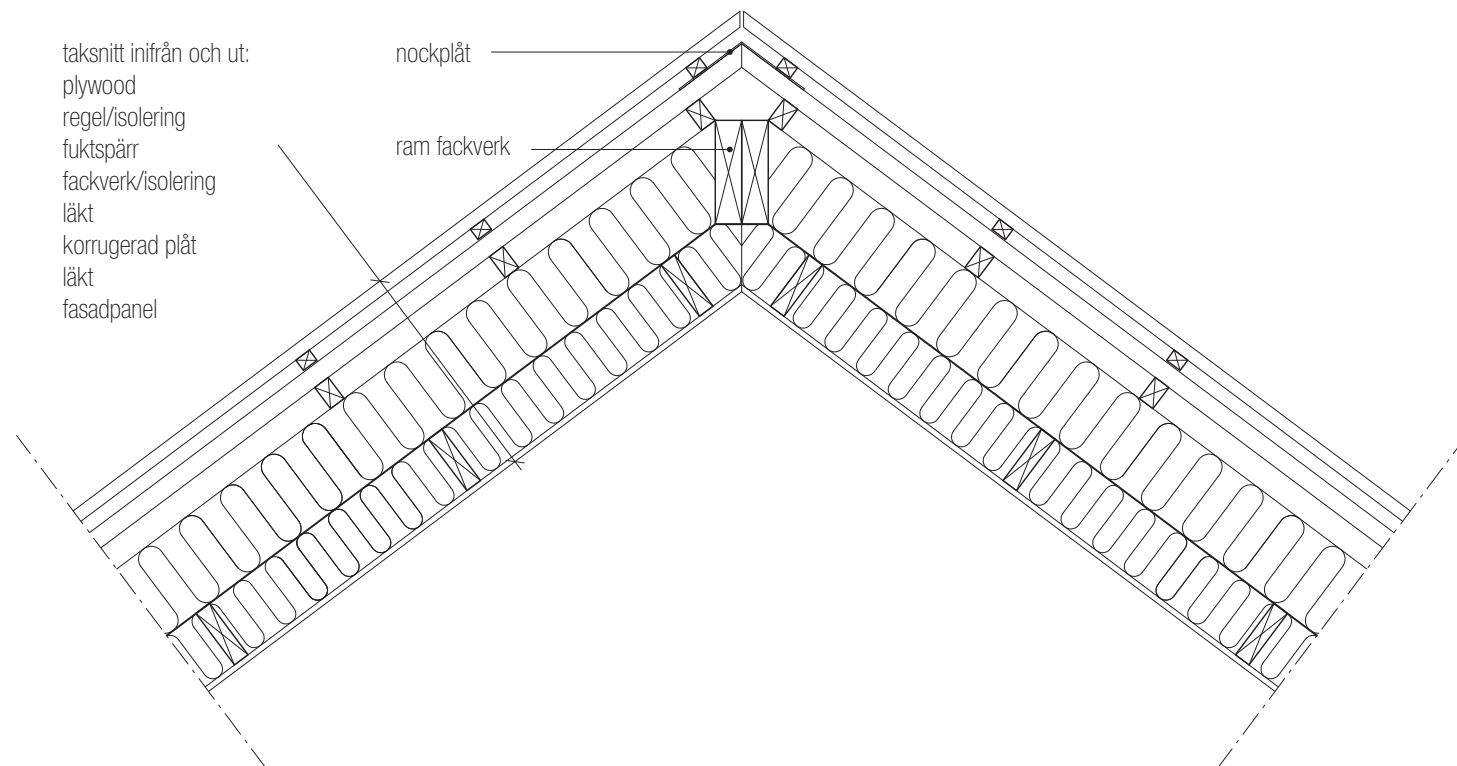
Byggnaden består i grunden av en träregelkonstruktion, som kan liknas vid en träkyrka med mitskepp och sidoskepp. De yttre skeppen ger mitskeppet stöd i sidled. Risken för skjuvning undviks.

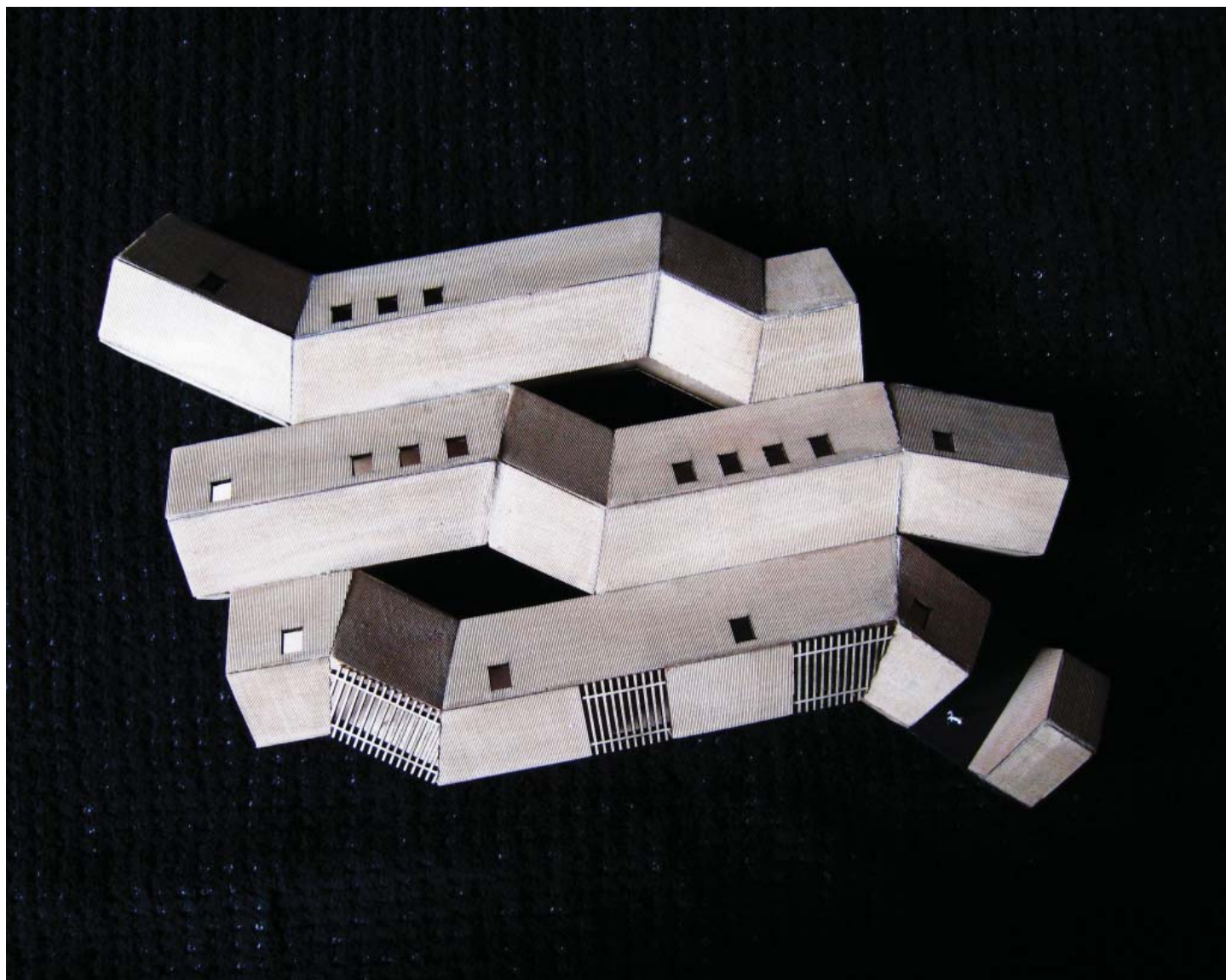
princip för hantering av krafter

DETALJ VÄGG MÖTER TAK 1:20

DETALJ TAKNOCK 1:20

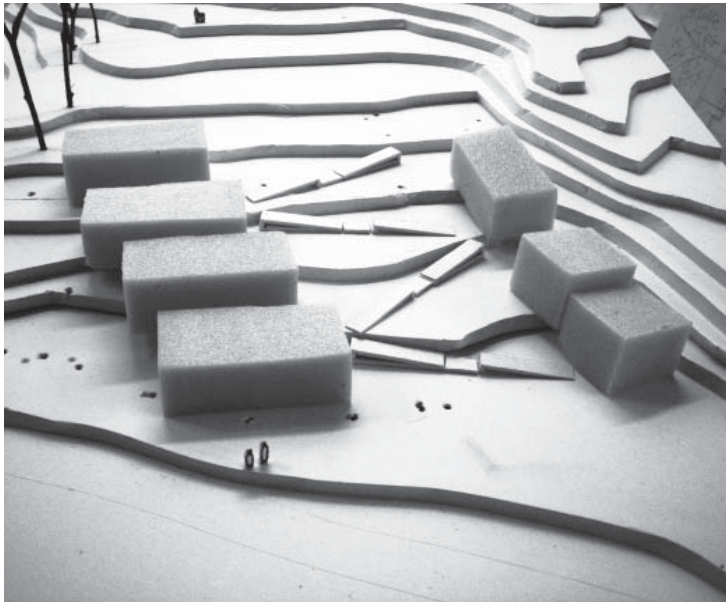

modell 1:200

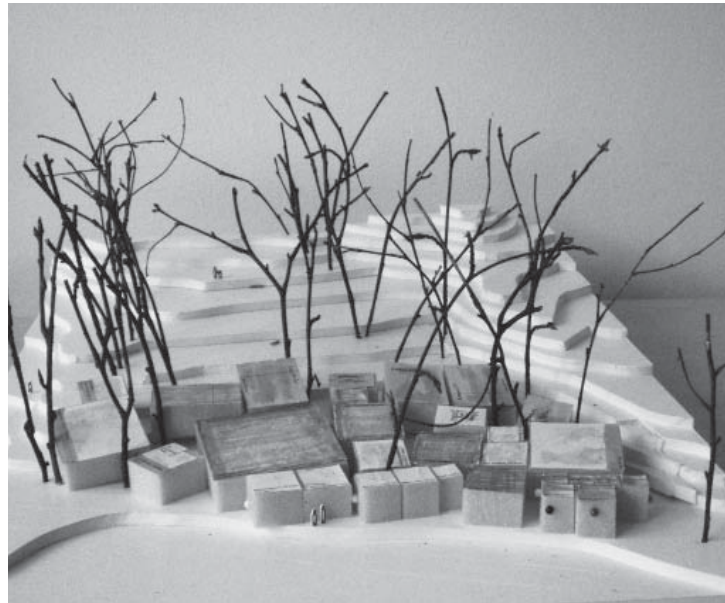

modell 1:200

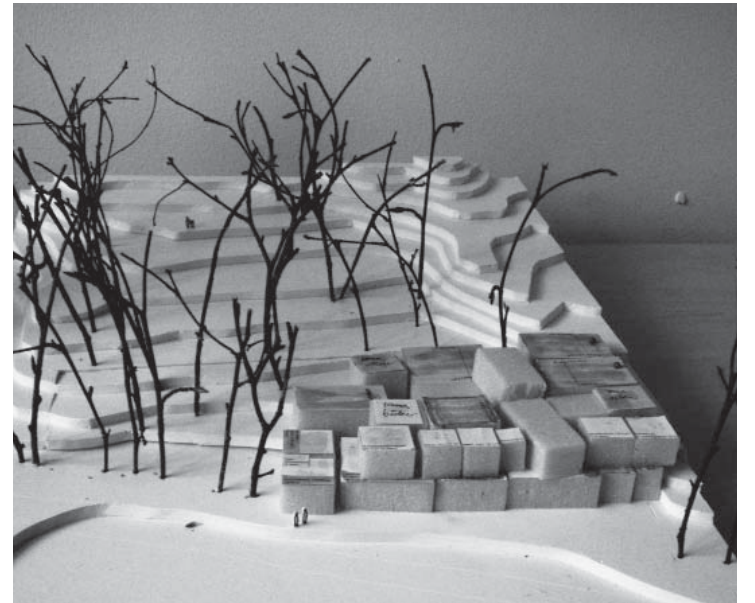
SKISSMODELLER FRÅN PROCESSEN

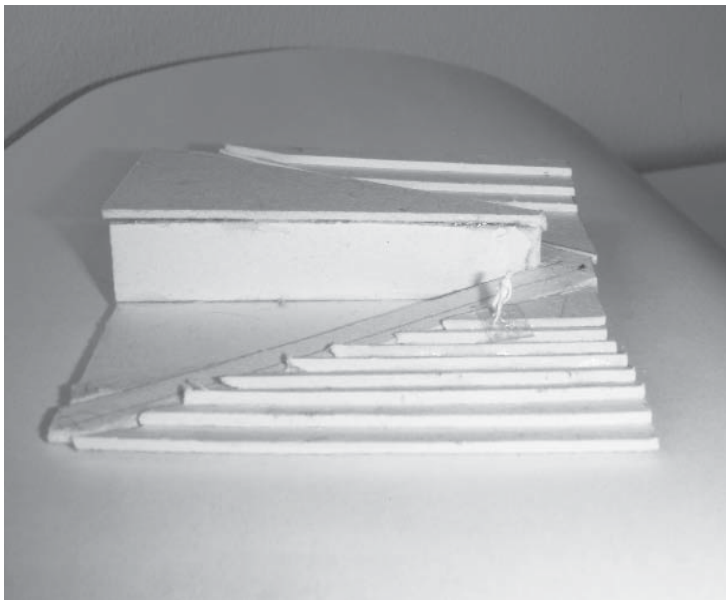
tidig volymstudie

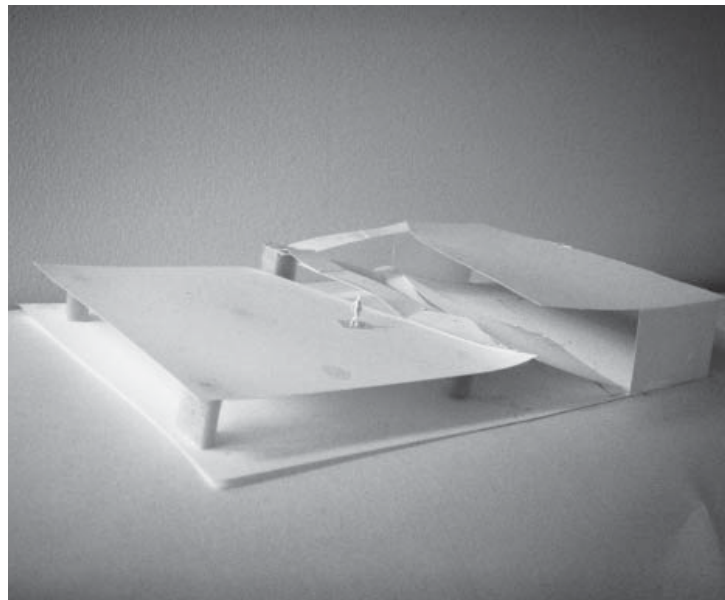
programmet i volym

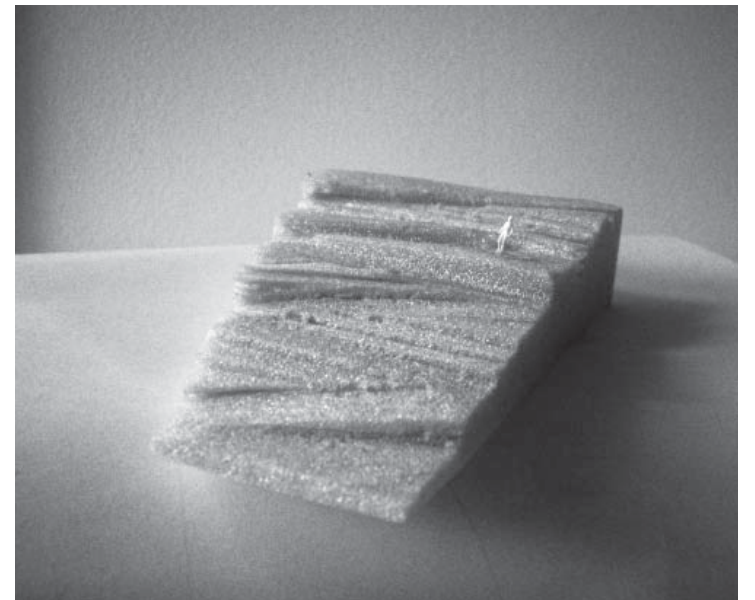
programmet i volym, två plan

trapp- och rampstudie

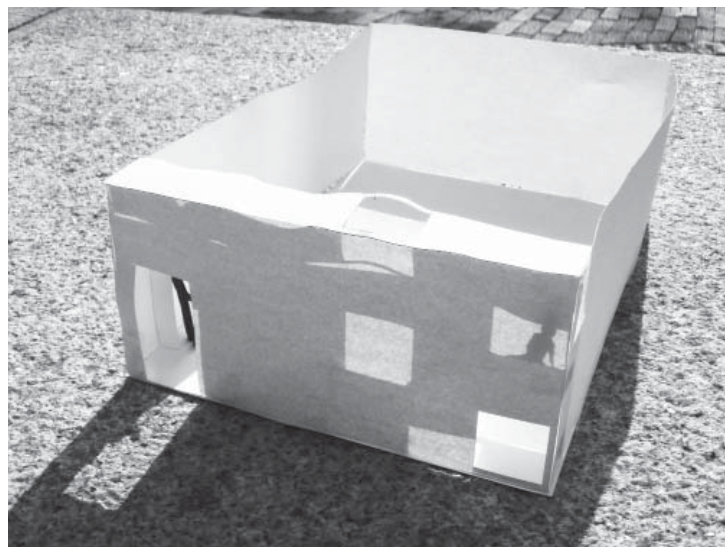
trapp- och rampstudie

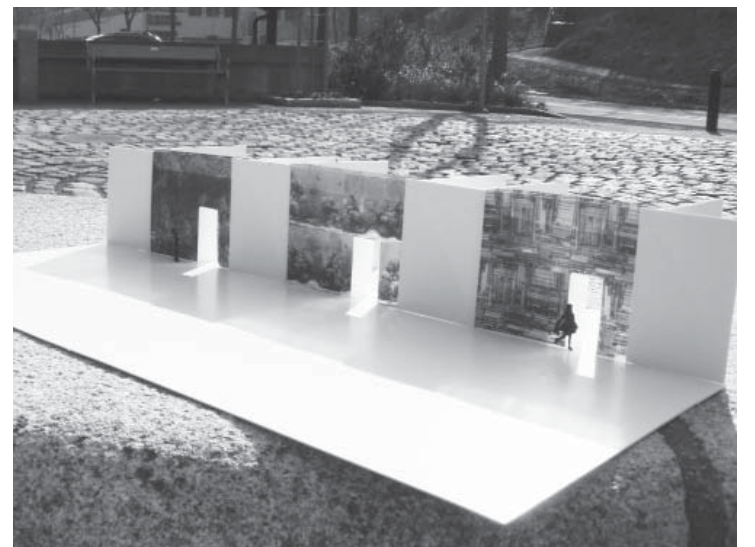
trapp- och rampstudie

trappstudie

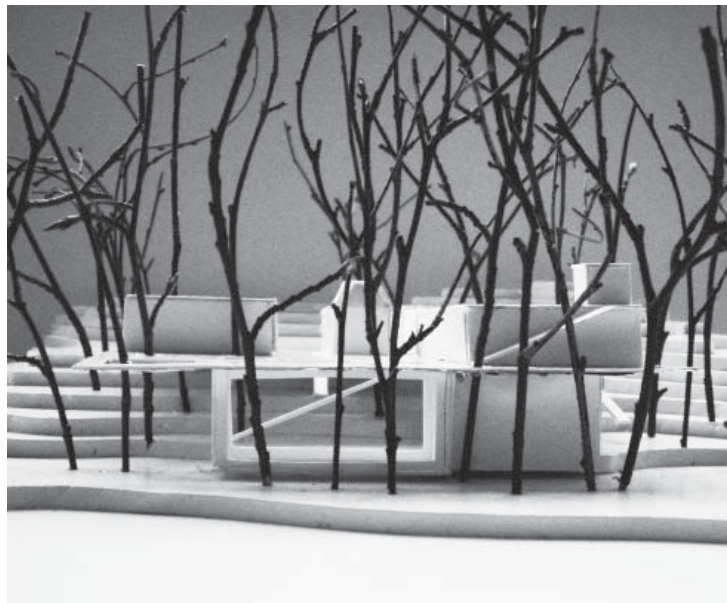
studie av lekutrymme

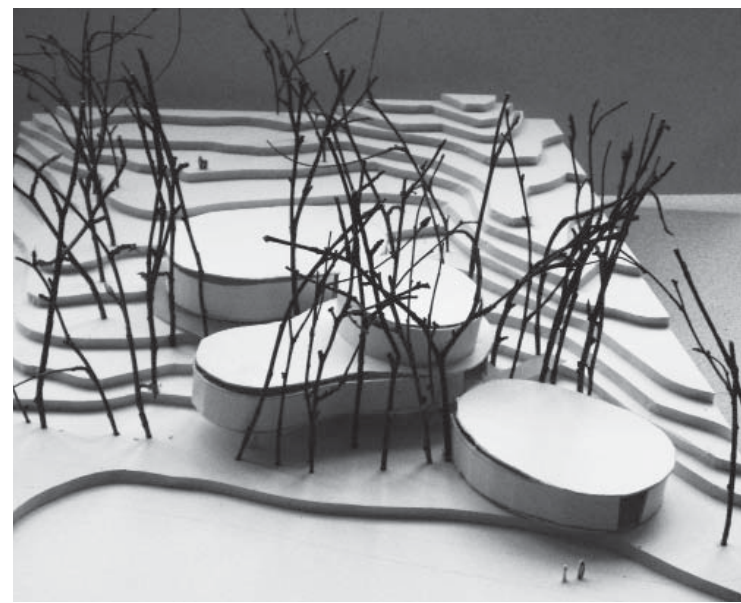
studie av temarum

horisontell skiva med ursparingar för träden

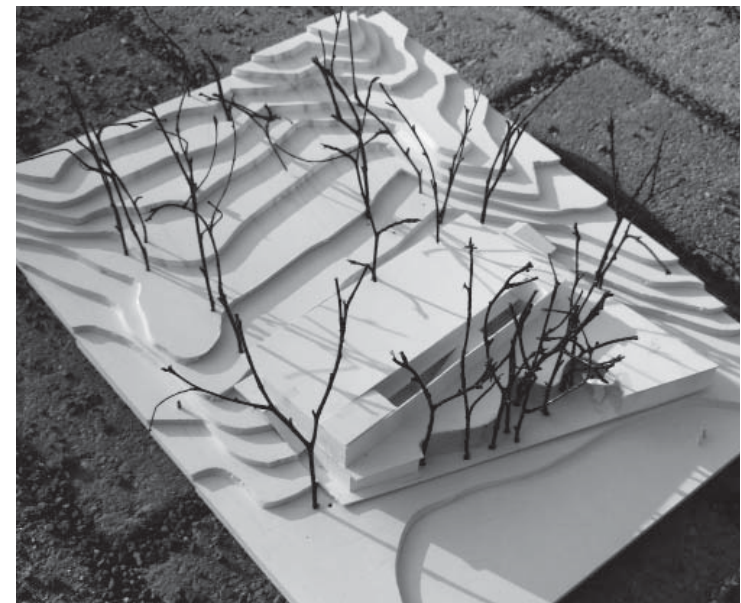
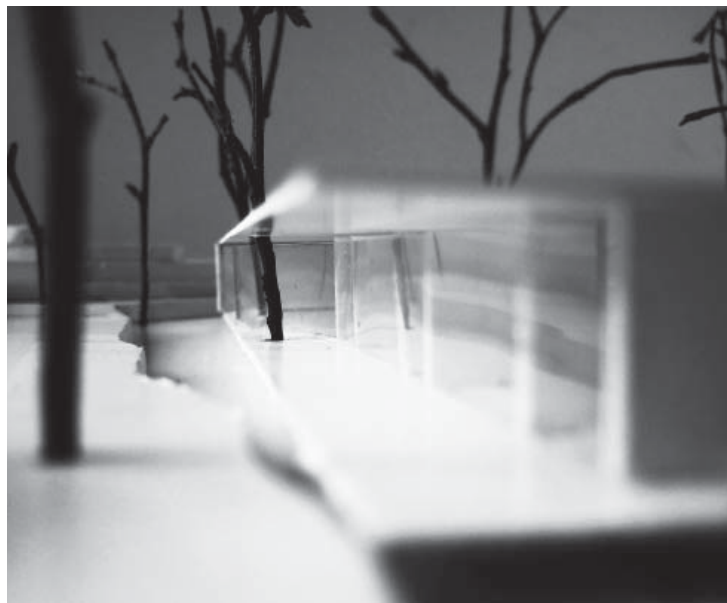
en upplyft yta med små volymer

organiskt formade paviljonger sammankopplade med en slingrande ramp

en suterräng volym

första modellen av det slutgiltiga konceptet

SAMMANFATTNING

Projektet startade med undersökandet av behovet av nya förskolor i Göteborg. Artiklar i exempelvis Göteborgs-Posten vittnade om en stor och akut brist på förskolor, i Göteborg i allmänhet och i Majorna i synnerhet.

Nästa steg blev att hitta en plats till förskolan. Det visade sig inte finnas några självklara platser i området och varken stadsbyggnadskontoret eller stadsdelsnämnden hade några konkreta förslag på byggbara tomter. Efter egna undersökningar av var det skulle vara möjligt att placera en förskola bestämde jag mig för ett dunge i den nordligaste delen av Svaleboskogen. Det visade sig senare att Albert Lilienberg föreslagit en publik byggnad på platsen i en ritning från 1920.

Uppgiften i det här examensarbetet bestod av två delar, först att välja en lämplig plats för byggnaden och sedan rita ett förslag till en förskola med hänsyn till den valda platsens förutsättningar.

Ett stort antal idéer kring hur byggnaden skulle ta form testades innan den landade i det slutgiltiga konceptet. Det blev en

byggnad inspirerad av platsens karaktär; terrängen, de stora ekarna och närliggande bebyggelse. Resultatet är ett förslag på en förskolan i nära kontakt med den omgivande naturen.

Med från början fanns också tanken att inspireras av pedagogik. Valet av pedagogik blev Reggio Emilia filosofin. Reggio Emilia har många idéer kring rummets utforming och samband vilket gjorde den mycket givande för projektet. I planen syns pedagogikens påverkan, den gemensamma entréen och torget, hemvisterna med uteplatser och ateljéen. Byggnadens placering i naturen, men med närhet till bebyggelsen, går också hand-i-hand med Reggio Emilia pedagogiken.

Göteborgs kommun planerar mer än 6000 nya förskoleplatser till år 2015-2016, men i Majorna är det fortfarande oklart var de ska placeras och hur de ska se ut. Med det här examensarbetet vill jag bidra med *ett* förslag, *ett* svar på frågan var och hur nya förskolor kan ta form.

EXAMINATOR

Morten Lund - professor Chalmers Arkitektur

JURY

Claes Caldenby - professor Chalmers Arkitektur

John Ross - arkitekt

Claes Johansson - Case Studio

Jonas Carlson - Case Studio

HANDLEDARE

Anna Nilsson - Nilsson & Crona

Claes Johansson - Case Studio

Fredrik Olson - Case Studio

Jonas Carlson - Case Studio

konstruktionshandledning: Karl-Gunnar Olsson

- universitetslektor Chalmers Arkitektur

KÄLLFÖRTECKNING

PEDAGOGIK:

- Ceppi, G, Zini, M (red.) (1998) *Children, spaces, relations*
- *metaproject for an environment for young children*, Domus Academy Research Center, Cavriago, Italy
- Wallin, K. (red.) (1996) *Reggio Emilia och de hundra språken*, Liber utbildning, Stockholm
- Grut, K. (2005) *Exemplet Reggio Emilia : pedagogik för demokrati och lokal utveckling*, Premiss, Stockholm
- de Jong, M, mfl, "tema: Det sitter i väggarna", Pedagogiska Magasinet, nr 1-2008, s. 27-67
- Intervju: Tarja Häikiö, Universitetslektor, kontaktperson för Bassa Reggiana förskolor i Reggio Emilia, Högskolan för Design och Konsthantverk, Göteborg, 23 februari 2011
- Reggio Emilia Institutet, www.reggioemilia.se, februari 2011
- förskolans utveckling, sv.wikipedia.org/wiki/F%C3%B6rskola, 10 februari 2011
- Skolverket, <http://www.skolverket.se>, februari 2011

STUDIEBESÖK 14 februari 2011:

- Förskolan Paletten, Hägersten
- Förskolan Nova, Tullinge
- Förskolan Ugglan, Alby

FÖRSKOLEARKITEKTUR:

- Lauri, T, "Förskolans nya profil", *Arkitekten* nr 3-2009, s. 38-50
- Stannow, M, "Ny arkitektur: förskolor", *Arkitektur (S)* nr 3-2010, s. 24-37
- Bergquist, M, "Ny arkitektur:1, Förskolan Paletten, Hägersten", *Arkitektur (S)* nr 8-2010 s. 24-31
- "Nursery schools" *DETAIL review of architecture and construction details* (Eng. ed.) 3-2008
- Martin Keiding, M. & Skou, P. H. (2009), *Portrait: Dorte Mandrup Arkitekter*, Arkitektens Förlag, Köpenhamn, Danmark

ÖVRIGA REFERENSER/INSPIRATIONSKÄLLOR:

- *DETAIL review of architecture and construction details* (Eng. ed.) nr. 7/8-2002
- Poveda, P (red.), *El Croquis, "Mansilla+Tuñon arquitectos 2001-2003"*, nr. 115/116-2003
- Poveda, P (red.), *El Croquis, "Sou Fujimoto 2003-2010"*, nr. 151-2010
- Poveda, P (red.), *El Croquis, "Herzog & de Meuron 2005-2010"*, nr. 152/153-2010
- Zumthor, P. (1998), *Peter Zumthor works, buildings and projects 1979-1997*, Lars Müller Publishers, Baden, Switzerland

